

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esti Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminèti'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pro trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separate. In Loculu deschis
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Cancelari'a Redactiunii:
Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32

Locuinti'a Redactorului:
Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespun-
dinti regulari ai „Federatiunii”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Pest'a, 12/24. apr. 1868.

Membrii deputatiunii regnicolare croato-slavo-
nice, sositii aci in numeru deplinu, fusera primiti cri
la 10 ore a. m. in audiinta de câtra M. S. impera-
tulu. Graitorulu d. Vacanovicu rosti urmatori'a cu-
ventare:

„Maiestate, tramisi de diet'a croato-slavonica, pentru a
raspucã opulu impacatiunii cu regatulu Ungariei, si a-lu duce
cu voi'a lui Ddieu la o deslegarea folositoria si dorita de ambe
partile, ne tienemu de detorintia santa, mai nainte de tote a
ne presentã cu omagiu M. Vostre, fericitandu-ve d'in inima
curata cu ocaziunea imbucuratoriului evenimentu familiare
intemplatu chiaru acum'a si recomandandu-ne cu caldura pre
noi si patri'a nostra innaltei bunevoitint'e a M. Vostre.”

M. Sa respunde:

„Ve multiamescu pentru sincerole dorintie si speru
chiaru cu aceea si sinceritate, cã misiunea Dvostre, alu ca-
rei-a scopu este intim'a contielegere a duoru popore sorori im-
prunute de veacuri, va fi insocita de celu mai bunu sucesu.”

Misiunea deputatiunii croato-slavonice este un'a
d'in cele mai grele. Ea are se reinnoesca federatiu-
nea cu Ungari'a. Deslegarea acestei cestiuni este cu
atãtu mai grea fiindu cã, precum se scie, partit'a na-
tionala croato-slavona au fostu cotita prin apucature
maiestrite si uneltiture fortiate a le celoru de la po-
tere, prin urmare, deputatii regnicolari alesi de ma-
joritate uniunistica voru a-lu indoit'a sarcina si greu-
tate: de a trage socotela pretinsiuniloru partitei na-
tionala de una parte in privint'a autonomiei Croatiei,
pentru ca mai tardiu sã nu fie desavuatii prin rãsen-
tialu compatriotiloru, intemplandu-se ca deputatiu-
nea regnic. sã comita vre o lasitate, era de alta parte
a staru sã implinesca si detorint'a ministeriului ma-
giaru in privint'a concessiuniloru ce ascepta.

Presupunendu cã, membrii deputatiunii regn.
croato-slavone, — de-si cunoscuti de uniunisti-
voru pazì santu drepturile de autonomia si nedepen-
dintia avute a le patriei loru, misiunea li se va usio-
rà multu, pentru cã neci partit'a nationala croatica
nu respinge uniunea, ci vre numai garantie indestuli-
torie pentru drepturile de autonomia a le tieriei in con-
tra atotu potintiei ministeriale si a majoritatii dietale
cunoscuta despre intentiunile sale suprematisatorie.
Magiarii respecteza forte pre bravii fii ai regatului
croaticu, pentru barbatia cu carea s'au luptatu ei in
contra politiceii guvernului de Vien'a si este de spe-
ratu, cã intru interesulu propriu voru scil apretiu
dreptele pretinsiuni a le loru, spre a nu li amarì su-
fletulu si spre a nu li face sila pentru cã dora sorte-
ia-u facutu asta data domni situatiunii, carea mane
poimane se pote si schimbã, cã-ci daca in lume nu
este nemica stabilu, cu atãtu mai putienu in Austri'a
de carea se tiene si Ungari'a. — Croatii inca, cari
pentru marile servitii facute tronului avura trist'a
esperintia de a fi tratati cu perfidia d'in partea gu-
vernului de Vien'a, voru preferi o impacatiune cu ve-
chielu fede atu, decâtu a se mai espune nesecurità-
ti unui viitoriu dubiosu.

Noi dorimu impacatiunea intre Croati si Magiarii,
cã-ci frãtietatea intre popore este mai pre susu de
tote. O! de ar pricepe Magiarii interesulu loru si fa-
tia cu Transilvani'a! de ar recele de la calea fortiei si
ar dovedi odata, cã voru frãtietatea cu Romanii, nu
ar avè mai buni aliati decâtu pre natiunea romana
care ar uitã nedreptãtiele seculari si li-ar intinde o
mana amica. Romanii ardeleni inca dorescu uniune
federativa cu Ungari'a, dar nu uniune cu fortia, nu
facendu-se tabula rasa d'in autonomi'a Transilvaniei,
nu in contra loru si fãra de convoirea loru. „Uni-
nea” este unu cuventu santu, unu conceptu sublime,
este frãtietatea intrupata, — la 1848 s'au profanatu.
Magiarii sã staruesca a sterge pet'a cea crunta de pre
flamur'a uniunii si sã purcedia fatia cu Romanii celu
putienu asiè, precum credemu cã au sã purceda fa-

tia cu Croatii — si atunci vomu intonã imnulu fra-
tiei si alu pãcii eterne, dar almintrea vomu strigã
in audiulu Europei, vomu resiste si nu vomu cede
decãtu numai fortiei, asceptandu vindecarea ranei de
la viitorulu, in care natiunea romana are credintia
neclatita.

In urm'a miscãrilor, ce se ivira in dfilele mai
de curenlu trecute in Bologna, s'au facutu arestãri
in mai multe cetãti a le Italiei. Intre arestati se afla
si Ceneri, profesorulu de dreptulu romanu la Univer-
sitatea d'in Bologna. D'in scrisorile sequestrate se
vede, cã turburatoriul leniscei suntu aderinti de ai lui
Mazzini. Scirile mai noue spunu, cã s'au inceputu in-
vestigatiunea in procesulu intentatu resvretitoriloru
d'in Bologna. De almintrea fierebrea durã inca si in
19 l. c. Se respandiresa una multime de siedule, cari
provocau pre locuitori sã se rescole la 20 apr. Nu-
meros'a ostesimã inse mantienù ordenea. Partit'a re-
volutiunaria d'in Florintia voiã sã provoce ce-va in-
curcatura chiaru cu ocaziunea cununiei principelui
de corona. Acesta intentiune inse fu descoperita si
urmata de arestãri. Clubulu democraticu d'in Bologna,
de unde emanara mai anteu neleniscirile, se dice a
fi numai masc'a unei societãti secrete intemeiate inca
la a. 1868 d'in indemnulu lui Mazzini. Scopulu ace-
stei societãti se afirma a fi restornarea monarceii, prin
corumperea militiei.

Clironomulu Prussiei, caletorulu la nunt'a prin-
cipelui de corona Umberto, fu intempinat in Italia
pretotindenea cu mare insufletire. Pre la tote statiuni-
le lu-asceptã multime de poporu care lu-salutã in
terminii cei mai cordiali. Cu deosebita distinctiune
fu primitu in Turinu, unde lu bineventara miu de
voei cu: „sã traiesca Prussia!” Indata dupa sosire
fece veliuta la regele Victoru Emanuilu, care i-o re-
tornã numai decâtu.

B . . . nu, aprilo 1868.

Pentru unu economu diliginte si staruitoriu,
carele si-agonisesece parcel'a sa de pãmentu cu con-
sciintia curata si, amesuratu reguleloru rurale, cu
sudorea in frunte, — carele cu famili'a sa d'impre-
una alerga anulu intregu in sperantia recoltei bune,
nu pote fi ce-va mai dorerosu decâtu vediendu-si
holdele, innainte de secerisiu, rare, si spicele fãra
bobe, — de asemenea pentru una natiune carea con-
cierge cu sangele si cu averea sa la sustinerea pa-
tricii in sperantia perspectivei cã se va bucurã si ea
de bineficiile si de fruptele sudorei, nemica nu e mai
tristu decâtu in locu de repartitiune egala, vediendu-
se nesocotita, ma batujocurita si drepturile sale na-
tionala calcate in petiore si tãreite in noroiu.

Acesta natiune nefericita e natiunea romana,
carea dupa atãtea suferintie si sacrificie si-formase cu
totu dreptulu unu viitoriu mai fericitu — si eca re-
colt'a dupa Sadov'a: in locu de grãu, s'au se-
ceratu tetiune, in locu de a se bucurã de unu
sistemulu federatu conformu dreptãtii si egalitã-
tii s'au infiintatu dualismulu aplicatu in tota
goletatea sa, carele apoi au produsu si proluce
mer fruptele sale cele stricatiose. Douedeci si optu de
lune de candu s'au deschisu diet'a Ungariei, 28 de
lune sunt de candu noi Romanii strigãmu neincetatu
pentru egala indreptãtire, pentru respectarea limbei
si a drepturiloru politico-natiunale, ce ni competie-
scu ca unu poporu numerosu, viu, compactu, desvol-
tatu si asiediatu intru una pusetiune strategica si im-
portante — dar precum vocea se perde in desiertu,
asemenea reclamarea nostra cea drepta nu numai cã
au remasu fãra neci unu resultatu, satirisata, ci d'in
di in di ne vedemu redusì politicesce totu la mai pu-
tieniu si degradati la starea sclaviloru.

Ce e sclavia? e lips'a libertãtii si lips'a despu-
setiunii libere despre frupturile cascigului si a sudo-
rei. — Sã tragemu una paralela intre sclavi si ro-
mani si ne vomu convinge cã intre noi si sclavi nu
prea mare deosebire este, ci cã in unele privintie
suntemu inca si mai reu tratati de cãtu d'insii.

Sclavii au stapani, cari nu sunt de semintia

loru, nu i alegu ci i-i dã sortea vitrega, cari apoi
facu dreptatea dupa placulu loru — noi inca
a v e m u.

Sclavii sunt siliti a lucrã — fruptele sudorei
loru cadu in bineficiulu stapaniloru fãra responsa-
bilitatea dãrii socoteleroru; — noi inca suntemu si-
liti a lucrã si a munci cu sudori in frunte si apoi
scadiendu contributiunile si greutãtiele publice, restulu
de abiè ne scutesce de la fomete si abiè ni acopere
osale amortite de truda si de necasu.

Sclavii nu se potu miscã, nu potu parasi loculu
destinatiunii loru; — noi idealmente am avè liberta-
tea de a ne prepedi, dar unde sã ne ducemu? sã pa-
rasimu patri'a sustienuta de veacuri in spinare cu
sangele si averea nostra? sã parasimu locurile, unde
suntemu incatenati prin cultulu reminiscintiei, si
unde jacu osamintele strabuniloru, sã ni cucerimu
alta tiera? Nu, — noi aici ne-am nascutu, aici vomu
si mori.

Sclavii, fãra permissiunea patroniloru nu se potu
spiretualmente cultivã; — noi ne am potè, dar ni
lipsescu mediulocele de a potè radicã scole natiunale
si de a plati pre invetiatori, era vistir'a statului nu
ne ajuta. Taia aripele paserii, dice romanulu,
si dã-i drumulu sã sbore!

Sclavii se potu folosi in casulele loru de limb'a
natiunale si a se rogã lui Ddieu in aceea-si limba, dar
cãtu au a face cu stapanulu, sunt siliti a se adresã in
limb'a lui, — noi totu asemenea: in beserica si in ca-
sele nostre nu suntemu, — pentru cã nu potemu fi
— opriti de la folosirea limbei, dar cãtu avemu vre
una plansore, aceea, intru intiesulu si poterea legi-
loru facute inca de boieri, nu o potemu innaintã de-
cãtu in limb'a stapaniloru usurpatori. Stapanulu cru-
tia sanetatea si viet'a sclavului si-lu privesce de unu
capitalu potinte; noi d'in contra espunemu florea
natiunii — a junimei — pericolulu resbelemu sterpe
si florea sãu cã se usuca cadiendu pre campulu bata-
liiloru, sãu se reintorce vescedita si mutilata in si-
nulu familiei, ca una greutate si dreptu semnu de su-
ferintie fãra a se mai ocupã cine-va de ingrigirea re-
stului unei vietie dorerosc.

Sclavulu e prevediutu cu viptu bunu si vest-
minte, pre candu bietii romani la intemplantia unei
recolte slabe sunt espusi fometei si ciumei escate prin
d'ins'a, fãra a se mai ingrigi cine-va de d'insii. Sute
si sute de asemenatiuni am potè insirã, ca totu atãtea
dovedi puternice spre identificarea stãrii sclaviloru
cu a romaniloru! — dar sã trecemu de pre terenulu
sufertieloru, cari storce lacrima ferbinti d'in ochii
nostru, in sperantia firma, in convingere deplina, cã
precum desrobirea sclaviloru si-au gasitu unu resu-
netu potinte intru inimile poporeloru civilizate —
asemenea sortea romaniloru d'in statulu austro-ma-
giaru nu va remanè indelungu tempu nemangaiata,
si nu va intardiã multu a cascigã in parte-si favori-
tori'a opiniune publica a Europei.

Paginele istoriei ne invetia, cã neci unu poporu
viu, fie cãtu de micu, carele s'au luptatu cu dreptate,
moralitate, resolutiune pentru viet'a sa, va sã d'ica
pentru drepturile sale natiunale, nu au peritu, ci
si-au croitu viitorulu, — pre candu d'in contra alte
popore mari, puternice, inse fãra dreptate si moralita-
te s'au stracoratu ca ap'a prin ciuru, fãra a mai lasã
ce-va semnu alu esistintiei loru.

In decursulu unei scurte epoce, am fostu mar-
tori la mai multe experimentatiuni guvernamentale
in Austri'a, — inse lipsindu-le fundamentulu, s'au
spulberatu tote fãra a mai lasã alte suveniru, decâtu
vre o cãteva miu de milioane de detorie
de stat. Romanulu are unu proverbiu bunu „ap'a
trece, pietrele remanu.” Noi neci de la nefericitul si-
stemu alu dualismulu nu potemu sperã alta ce-va
decãtu suferintie si dauna, — de si o vietie indelun-
gata nu-i profetisãmu, totu-si, mai alesu pentru cã
inimicã natiunii nostre nesuescu si se incumeta prin
feliurite maestrie a ne nimici, a ne reduce la o nula
— avemu detorintia cea mai sacra a culti-
vã si a dobandi opiniunea publica a
Europei prin virtutiele nostre cunoscu-
te, prin moralitate, tenacitate si sen-
tiulu dereptãtii.

Cercandu dreptatea pre terenulu socialu, pre-
cum si pre celu politicu, mai nainte de tote e de lipsa

a statorî una lege principale si conducatoria, — aré-
sta lege conducatoria pentru noi Romanii e: **Dreptala
politico-nationala.** — Lips'a insufletirii acestui dreptu
santu, ar causâ slabituni — esitatiuni — contra-
dictiuni si implicâri confuze a ideiloru, — de cari
Ddieu sê ne feresca! . . .

Dieta Ungariei.

Cas'a reprezentantiloru, sîdinti'a d'in 22 aprilie.
Sîdinti'a de asta-di a fostu forte scurta, n'a tie-
nutu nici o ora.

D'in partea regimului erâ de fatia: Mikó, Goro-
ve, Wenkheim si Horváth.

Dupa autenticarea protocolului iè cuventulu
presedintele Szentiványi, si spune, cã 300 ani au
trecutu, de candu unu nou nascutu alu familiei dom-
nitorie vede mai antâiu lumin'a d'iei in Ungari'a.
Acesta e documentu nou despre bunavointi'a si ader-
inti'a prè inalta a Maiestâtiloru sale câtra Ungari'a.
(Vivate entusiastice). Evenimentulu acest'a va face si
mai intima legatur'a fericitoria, ce existe între Maie-
statea domnitoria si natiunea magiara. Mane la 11
ore demaneti'a se va tîerè unu „te deum“ in besere-
c'a d'in Bud'a, la care sunt invitati toti membri casei.

Simonyi, deputatulu comitatului Baranya, de-
pune credentionalulu sêu pre mes'a casei; presedin-
tele comunica o petitiune a orasiului Guta d'in comi-
tatulu Comaromu, in caus'a certeloru de posesiune
între numit'a comuna si dominiulu arceiepiscopal.

Covaciu presenta, o petitiune a orasiului Gyön-
gyös, pentru ca lini'a drumului ferat Hatvan-Mis-
kolec sê se traga mai aproape de numitulu orasiu; se
strapune comisiunii pentru câile ferate.

Contele Keglevich întrepeleza pre ministrulu de
finantie despre cantitatea de tabacu, ce s'a produsu
pentru esportu in tiere straine, si nu s'a vendutu nici
pana asta-di, pentru cã comerciantii respektivi ofere-
scu unu pretiu prè micu, ér regimulu nu voiesce sê
scaritizeze pretensiunile sale; întrepelantele întreba,
voiesce ministrulu de finantie a face dispusetiuni in
caus'a acest'a, eventualu pana candu si in ce modu.

Lónyay promite respunsulu într' un'a d'in sîe-
dintiele viitorie.

Se enuntia rezultatulu voturiloru pentru între-
girea comisiunii, insarcinata cu revisiunea regula-
mentului casei; între membrii alesi nu se afla nici
unu romanu.

Se face votizarea definitiva despre inarticularea
dominiului Gödöllő, si despre baterea baniloru; se
primescu amendoué proieptele si se insarcineza nota-
riulu Rádich cu strapunerea loru la cas'a magnati-
loru.

Just propune, ca tote petitiunile in caus'a câi-
loru ferate sê se predee comisiunii pentru câile fe-
rate; se primesce unanimu.

Cacicoviciu referesce in numele comisiunii cen-
trale despre proieptulu de lege, referitoriu la indem-
nitatea ceruta de regimu; se primesce cu modificâ-
rile comisiunii.

Se verifica Ladislau Domocos, alesu in Alb'a
superiora, si Stanislavu Dezső, alesu in cerculu Tinc'a.

Dupa autenticarea protocolului se inchiaia sîe-
dinti'a.

Sîdinti'a boieloru tîenuta la 24 apr.

Cas'a de susu a dietei unguresci se intrunî in
23 l.c. la una scurta sîdinti'a. Presedintele, Georgiu
Mailatu, luandu cuventulu, indata la inceputulu sîe-
dintiei, amintî într'o vorbire scurta, cvinementulu im-
bucuratori, cã capitala Ungariei devenî, dupa seculi,
leganulu unui nou nascutu d'in famili'a domnitorie.
Cas'a ascultâ alocutiunea presidentelui standu in pe-
tiorie; inchiaiaandu presedintele cu urâri pentru puterea
si îndelung'a vietia a Maiestâtiloru Loru si a nou na-
scutei arciducesce cas'a respunde cu „sê traiesca!“

Notariulu casei de josu, A. Radici, presenteza
apoi proieptele de lege primite de cas'a de josu, anume
proieptulu despre publicarea legiloru; celu despre
camerele comerciali si industriali; celu despre inarti-
cularea bunului de corona Gödöllő si in urma, proie-
ptulu despre baterea baniloru.

Cetindu-se tote proieptele insfrate, se punu la
ordinea d'iei pre sîed. de luni (27. l. c.)

Dupa aceste-a, presedintele cetesce numele mem-
briloru deputatiunii, ce se va presentâ la botezulu ar-
ciducesci. Membrii acestei deputatiunii suntu: B.
Bartacoviciu, patriarculu Masirieviciu, me-
tropolitulu Siagun'a, C. L. Nádasdi, comit. supr.
Em. Stancovanschi, capit. supr. N. Uifalusi,
C. Ant. Seceni, C. Stef. Caroli, B. G. Ortî, C. L.
Ghori, C. I. Michesiu, si C. Paulu Seceni.

Dupa cetirea acestoru nume, cas'a tîenè sîe-
dinti'a secreta, in obiectulu bugetului casei.

Vien'a 23. aprilie. Intieptii d'in Vien'a se precep
prè bine a face d'in nimic'a milioane, si d'in milioane nimic'a,
sêu, dîcundu mai bine, ei au facutu acum de multe ori d'in
milioane nimic'a, dar numaid'in acele-a milioane, ce le-au cersitu
prin imprumutu de la care-va jidovu; — si éca acum ce li-a

mai plesnitu prin minte: cã ei voru reduce detoriile de statu,
respective imprumutulu Austriei. Anume:

Subcomisiunea comisiunei budgetarie a decisu in con-
tra propunerii raportoriului, cã va luâ la dezbateré speciála
proieptulu de lege alu guvernului cu referira la conversi-
unea detoriiloru de statu, si se voru face amendaminte la
proieptu cu privire la urmatoriele punte:

Reducerea intereseloru e neincungiurabila, deci daca
reductiunea s'ar mediloci prin conversiune trebue ea sê fia
silnica.

Reducerea intereseloru sê fia espresa in proieptulu de
lege.

Ast'a ar fi apoi, o vindecare radicale a bolei finantia-
rie, de care patimesce fericit'a Austria. S'a enunciatu mai
departe, cã se va intruce darea graduata de la cascigulu
personalu; acestu sistemu, engeta intieptii d'in Vien'a, inca
va aduce câte-va milioane d'in nimic'a. Dar tote aceste-su pu-
tîenu pentru Beust, pentru ca sê pota scapâ pre Austri'a de
deficitu pre anulu 1868.

Ministrulu de finantie in sectiunea finantiaria a presen-
tatu bugetulu pre anulu 1868 pre langa conspectulu generalu
si proieptulu de lege finantiaria. Recerintiele (spesele statului)
sunt 335.088,450 fl.

Vicesecretariulu de statu alu esterneloru va caletori la
Rom'a pentru continuarea pertractâriloru si in misiune spe-
ciala, inse numai dupa sanctiunarea legoi confesiunali.

Deficitulu in tempu de pace se calcula numai la
50—60 milioane, o suma imosante, care — totu dupa
calculatiunea intieptiloru cu ochilari — corespunde unui
capitalu, nu mai putîenu imosante, de 1000 milioane, daca
s'ar stabili adeca in detoria fondata. Si ore ce e mai stabile
decâtu deficitulu Austriei fericite? Acum dara si-batu capulu
cum aru potè aduce bilantiu in bugetu. Dic, et oris mihi
magnus Apollo!

Oradea-Mare, 14 aprilie 1868.

Audiatu et altera pars. Éra-si ne întelnim in foi'a po-
litica „Federatiunea“ nr. 47. si urmatorii cu unu Blasianu,
carele si-aru vinde parerile sale de bani bunî; inse sê se
asculte si parerea altoru-a. Dupa cuprinsulu corespundintiei
vin'a, cã Baseric'a greco-catolica nu pote propasî, fâra pro-
gresulu ei este ca celu alu racului, o ar portâ S. Sa parinte-
le episcopu de la Orade, adeca acelu barbatu, ale carui merite
pentru Baseric'a nostra le recunosec totu publiculu romanu
si e demnu de tota veneratiunea comuna. Respunsulu nostru
nu va cuprinde vorbe multe si gole, cã dupa dic'al'a roma-
nesca, vorb'a multa este seraci'a omului; si vorbe multe între-
buintieza acci-a, cari voiescu a suplini cu vorbe ce le smin-
tesce in adeveru. „Demonstratio facilis est compendio verita-
tis“, dice parintele Ciprianu.

Correspondintele vorbesce despre statulu Basericii romane
unite, ca si cum Baseric'a nostra ar fi numai lipitur'a catoli-
cismului. Baseric'a nostra este Baseric'a greco-catolica si re-
presenta Baseric'a santiloru parinti ai resaritului, candu S.
Atanasiu, S. Ioanu Gura-de-Auru, S. Ignatiu persecutati au
cersitu scutu la pontificele Romanu, ca capu alu Basericii si au
aflatu aperare. Noi representâmu Baseric'a aceloru santi pa-
rinti, cari in Pontificele Romei ca capu alu Basericii si-au afla-
tu aperare. Noi representâmu baseric'a aceloru santi pa-
rinti, cari cu Pontificele Romei ca capu alu basericii s'au adu-
natu in cele sîapte sinode ecumenice; si sê scia corespundin-
tele, cumca si Russi'a marturiscesce in catechismu, cumca fâra
Pap'a nu este sinodu ecumenicu. Pentru ace'a si Bonignac nor-
males resolutions Rogiac poruncescu, cã Baseric'a nostra sê
nu se numesca „unita“ neci credintiosii acestei a „uniti“, ci
Baserica greco-catolica si greco-catolici. Asiè dara candu s'au
intorsu stramosii nostri Romani de la ratecirea Fotiana in si-
nulu mamei Baserice catolice, carea singura este Baseric'a de
Cristosu întemeiata, Baseric'a Petro-Apostolica, amu doben-
ditu nu numai tesaurulu celu mai mare alu odichnei sufletulu,
si de odata ne-amu facutu partasi d'in tesaurulu comunu
alu Basericii, care este credinti'a, împartesiura daruriloru spi-
retului santu si vredniciloru Santiloru, sciintici si invetia-
turei Santiloru, dara amu cascigatu si mediuloce materiale,
prin cari sê ajungemu perfectiunea spiretualu, carea este ade-
verata progresiune, carea stâ, nu numai intru ace'a cã Baser-
ic'a nostra s'a innaltiatu la decore, s'au inmultitu episcopa-
tele si s'a constituitu in privintia organica basericesca, ci s'a
inzestratu si cu seole si institute d'in cari s'au desvoltatu si
intielegintia, carea in dî cresce si se inmultiesce spre lumina-
rea a totu neamului nostru si in totu loculu locuitu de Ro-
mani, spre desvoltarea sentiului romanu, sentiului alipirei
câtra Rom'a crestina. Acest'a a mediulocitu, cã si natiunile cele
culte ale Europei ne recunosc, si soiulu nostru celu mai lu-
minat si potinte, celu latinu ne recunosc, cã si noi Romanii
de la Dunare suntemu conationali cu ei, se intereseza de-
spre sortea nostra si ne-au primitu sub aperarea sa, ca gre-
cismulu si slavismulu sê nu ne inghitia si sê ne nemicesca. Si
totu-si corespundintele asiè ingratu, câtu se desearca in con-
tra fratiloru nostri latini cu nedreptate, cã ne ar fi suprema-
tisatu sê ne rapesca ritulu si disciplin'a si sê ne asimileze,
macaru cã insusi corespundintele recunosc, cumca Pontificii
Romani cu Bule solene au recunoscutu santi'a ritului si a disci-
plinei orientali catolice, care este cuprinsa in Codicele Baser-
iceei greco-catolice si nu in Codicele reformatului Rákóczy.

Mai incolo dice blasianulu, cã fratii latini s'au steruitu
a generalisâ sêu a estiude si in Baseric'a nostra despotismulu do-
minante in Baseric'a loru, spre aciderea Basericeei nostre. Dupa
parerea corespundintelui blasianu dara Baseric'a catolica Ro-

mana ar fi despotica si cea grecesca democratica. Sê vedemu:
Episcopulu in Baseric'a grecesca se primesce in Baserica cu can-
tarea: Ton despoten kai archierca hemon, si diaconulu candu
pontifica Episcopu grecu întoneza: Evlogeson Despota; era
Episcopulu latinu se primesce in Baserica cu: Ecce Sacerdos
magnus, Eta preotulu mare; si Pontificele are nume: Servus
servorum Dei, sierbulu sierbiloru lui Ddieu. Asiè dara Epi-
scopulu latinu n'are neci nume de despotu, care lu-are
Episcopulu grecu. Corespundintele amintesce despotismulu
in Baseric'a latina, inse in ce stâ despotismulu acelu-a
nu demustra; si pentru ace'a ne avendu a refutâ de-
câtu o asertiune gola, reflectezu numai, cumca Baseric'a
de Christosu întemeiata catolica, n'a potutu sê degeneré
de constitutiunea sa de insusi Ddieu data, si daca, acést'a
constitutiune ddieesca a Basericii nu este democratica, pre-
cumu aru dori corespundintele, nu se va pèri cu Ddieu, pen-
tru cã Ddieu Baseric'a sa nu o a constituitu dupa placulu lui
sê fia democratica. Era cumca Baseric'a grecesca ore-cand
sê fia marturisitu despre sine, cumca este democratica, nu s'a
pomenitu. Du-te la Siagun'a si la toti ecialalti si ti-voru spu-
ne, cã Baseric'a loru este aristocratica episcopala, era cea cato-
lica de Cristosu întemeiata este Petro-Apostolica, in carea nu
se guberneza dupa arbitriu ci dupa legi sêu canonele Baseri-
cei, caroru-a fia-care Episcopu este supusu si tota fapt'a lui in-
contr'a canoneiloru este nevigoroza, si celu injuriatu are preste
Episcopulu sêu apelata la trei foruri pana la Sumulu Pontifice,
si decumva corespundintele doresce mai multu pentru asecu-
rarea drepturiloru individuale, nu va apelâ la Ddieu, cã mai
incolo apoi nu se pote apelâ; candu in Baseric'a greco-cato-
lica preste Episcopu judeca Metropolitulu, sêu sinodulu me-
tropolitanu compusu d'in Episcopi sub presidiulu Metropolitu-
lului, care pote sê fia pretinu Episcopului, si mai incolo ni-
meno. Intrebu dara, frate blasiane, unde este mai multa ase-
curare a nevatemârii dreptului personalu, in Baseric'a greca
sêu in cea Romana. Apoi si acea ar debui sê scii, cumca in
Baseric'a Romana Catolica suntu si remedia juris asiadate
prin Decretele Pontificiloru, cã se nu fia cu potintia a face
cui-va nedreptate si Sumulu Pontifice judeca totu deaun'a ex
aequitate et gratia. Unde este dara in Baseric'a latina absolu-
tismulu si despotismulu, de carele vorbesci?

Dici mai incolo, frate blasiane, cã prin unirea cu Baser-
ic'a latina s'a stersu institutiunea sinodala propria a Baseri-
ceei grecesci; ce inse se refuteza prin fapt'a, cã si dupa unire
in Ardealu s'au tîenutu mai multe sinode, cari le-a cuprinsu
Major in Istori'a sa Basericesca, cari la neuniti in tota Roma-
ni'a nu s'au tîenutu, sêu daca s'au tîenutu uniri, adu-
nâri sêu conferintie, acce adunâri, nume de sinodu in intielesu
propriu nu au meritatu. Era eu dîcu, cumca Baseric'a latina e
mai sinodala decâtu cea grecesca. Latini au 21 de sinode
ecumenice, era grecii 7. Baseric'a Romana si astadi face pre-
gatiri pentru sinodu ecumenicu la care vomu luâ parte si noi,
cand
Baseric'a grecesca de sine particulara nu pote avè si-
nodu ecumenicu pana nu se va intrupâ Basericeei catolice. Si-
nodele provinciale in Baseric'a latina suntu si astadi in vi-
gore; in dilele nostre s'a tîenutu sinodu provincialu la Stri-
gonu, la Vien'a, la Prag'a, la Calocia *) candu in Baseric'a
grecesca nicairi; si cumca noi asemene catolici si dupa re-
staurarea Metropolei si organisarea provinciei nostre baseri-
cesci sub propriulu capu si Metropolitu nu ne amu folositu de
institutiunea Basericeei catolice sinodale, caus'a nu e alta,
frate blasiane, ca sê spunemu adeverulu si sê nu mintim,
decâtu nehamnici'a nostra si mai virtosu nehamnici'a Metro-
politului, care lu-amu avutu. Inse S. Sa Episcopulu Oradei, ca-
rele au liberatu Baseric'a nostra de sub Metropol'a prima-
telui d'in Strigону, convingundu pre S. Seauu apostolicu,
cumca noi nu avomu mai multu lipsa de tutelatul fratiloru
latini, dupa ce in catolicismu amu devenitu si noi la maturitate
barbatiesca si suntemu maioroni ca si fratii latini, — de
Ddieu se nu so afe a fi mintitu, — a esoperatu facultate de a
tîenè sinodulu provincialu de multu doritu, cu acelu dreptu
propriu cu care se tîenu sinodele de Metropolitii latini, si
decretulu in privintia acest'a lu-a adusu d'in Rom'a cu sine a
casa si lu-a tramisu Metropolitului Siolutiu, ba ca tîererea si-
nodulu sê fia cu potintia câtu mai curundu, elu singuru S.
Sa Episcopulu Oradei a pregatitu unu substratu pentru con-
sultârile sinodului, carele lu-poti vedè in Blasiu. Eta dara,
frate blasiane, câtu de mare improvnicu alu institutului si-
nodale este episcopulu Oradei, si câtu de falsa ti-este invin-
irea ce i-o faci inantea publicului cetitoriu Romanu. Episco-
pulu Oradei nu numai mai tare a doritu, ca sê avemu si-
nodu provinciale, dara marturiscescu cumca unu sinodu, care
sê fia marturi'a barbatiei nostre catolice, care sê ne fia de
gloria in tota lumea catolica, pe langa pastrarea institutelor
nostre canonice disciplinare, erâ nu testimoni de paupertate
spiritala, care sê ne fia spre ocaru, ci in diecesu s'ar fi tie-
nutu si sinodu provincialu, strainu in Baseric'a grecesca, cã
codicele basericeei grecesci nu scie nemicu despre sinodele
episcopesci cu preotii sêi, dora pentru principiulu „Despotus
Archiercus hemonu“ câtu neci sê se consulte episcopii cu
fratii sei preotii, numai despre sinodele episcopesci sêu pro-
vinciale, totusi dîcu, episcopulu Oradei ar fi tîenutu sinodu
diecesanu, daca prin acest'a n'ar fi derogatu blasiiulu, carui
se cuvino autaietatea, si fiindu cã cumu sê se tîena sinodulu
diecesanu, se hotaresce mai antâiu in sinodulu provincialu;
pentru cã sinodulu diecesanu este forma solona a legislatiunei

*) Vai de aceste sinode si de tote câte se tîenu astfelu
in unele pârti atâtu in bes. lat. câtu si cea grecesca, cã-ci ele
nu merita numele de sinode. R. c. d.

episcopesci si Preotii jure divino sunt consiliarii episcopiloru, de-si recunosc, si bine dicei, cumca precumu in conciliulu ecumenicu, asiè si in celu provincialu si diocesanu votu decisivu numai episcopii au, dara intru acesta consuna cu mine tota Baseric'a catolica si propusetiunea contra de a competi preotiloru votu decisivu in sinodulu diocesanu si d'ama prin S. Scaunu Apostolicu, si pentru ce? pentru că dapa S. Pavelu Apostolulu Episcopii sunt pusi de la Spirentu Santu a gubernà Baseric'a lui Ddieu si dapa santele canone ale basericeii nostre. Deschide Pedalionulu s'eu Pravil'a cum ti va-placè si cetesce canonulu 38 alu S. S. Apostoli care dice: „A tuturoru basericesciloru lucruri Episcopulu aiba putere de grige si oarmuire pre ele; si talucirea carea suna asiè. Daca Episcopulu i se incredintieza sufletele omeniloru, caroru-a tota lumea nu e-to vrednica, cu multu mai vertosu se curvine a i se incredinti'a lucrurile basericeii.“ Cetesce inca si canonulu urmatoriu 39 alu S. S. Apostoli care dice: presbiterii si Diaconii fara socotinti'a Episcopulu nemicu se sever-niesca. Că elu este carui-a s'a incredintiatu norodulu Domnului si de la care va sè se cera cuventulu celu pentru sufletele lu. Asiè dara Episcopulu este ministru respunsectoriu inainta lui Ddieu pentru tote trebile si oarmuirea basericeii; si pre-mi, frate blasiane, cum va fi elu respunsectoriu, decum-cri-ese maioritate cu votu decisivu l'ar' sill pre Episcopulu pre ce este in contr'a convingerei lui. Si decum-va acest'a cu absolutismulu si despotismulu Episcopiloru in Baserica, cerge-lu de lu-poti d'in codicele propriu grecu, carele nu lu-ificatu latinii neci Sant'a Scriptura ca sè ti ueida Baseric'a decum blasfomezi, si substitue alta auctoritate mai mare de-nta Sant'a Scriptura si codicele propriu alu Basericeii, si te la Rákóczy sè te invetie mai bine pe democratia.

Ai atensu si forulu protopopiloru; si dicei, că latinii te despoiatu de forulu protopopescu si de jurisdictiunea protopopesca, dara me rogu mai antăiu cumca se ni-citezi canone d'in Codicele Basericeii grecesci, in care se fundeza forulu si jurisdictiunea protopopesca, si dapa ce acele nu le vei odace, că nu esistu, vei provocà la usu si vei provocà la in-statalu corepiscopiloru, carele a fostu nu numai in Baseric'a greca ci si in cea latina, fara in amendou s'a stinsu, că a de-neratu nefiindu salutare Basericeii, si in loculu loru a su-ntu in Baseric'a greca Protopopii si in cea latina Archi-Diaconi cu foru si tribunulu propriu, ce judecà si in cause matrimoniale si disciplinare pedepsia (Cauta la Biuterim memorialele basericeii despre Archi-Diaconi in Germani'a), si fiindu că nu abusatu cu jurisdictiunea si e dele-gatu prin Episcopi, cari dapa S. Pavelu si Canonele citate ale S. Apostoli singuri au putere oarmuitoria in Baserica, ce nu apune si Siagun'a, pentru salutea basericeii, carea e lege prima; s'a limitatu activitatea si puterea loru prin auctoritate gubernatoriala a basericeii, pentru că ace'a de multe ori o folositu spre tacsarea causantiloru, spre esactiuni nedrepte candu sacrilege despartiri a casatoriloru, cari a se despartit d'eu a opritu. Inse despre acestu lucru va fi vorba mai pe-teru la Sinodulu provincialu, si ce va fi spre binele basericeii grece, nefiindu lucru dogmaticu si nestramutaveru, se va ho-dol-dar numai in sinodu. Că si Episcopulu Oradei este omulu pedeloru, si bine ai d'isu, că acelu-a a impedeatu pre Me-tropolitulu Siolutiu a face innoiri in disciplin'a comuna, ne-vedu Metropolitulu putere fara sinodulu Episcopiloru a face innoiri, si de buna sema se va improtivi totdean'u, era sino-dulu se va plecà; că Metropolitulu autocratu si despotu dapa acelu Basericeii nu esiste, si va avè cuventu a nu rabdà sè se faca singuru Metropolitulu, fara de sinodulu Episcopio-riloru provinciali, innoiri cu prejudetulu disciplinei vigente in provincia basericesca. Acest'a apriatu o dice canonulu alu S. S. Apostoli cu cuventele: Dara neci acelu-a (Metro-politu) fara de socotol'a tuturoru Episcopiloru sè faca ce-va, asiè sè fia unire. Eta, frate blasiane, că tote asertiunile no-astre sunt intarite cu codicele Basericeii grecesci, apoi mai vor-be de altu constitutionalismu, care acelu codice nu core-nde.

Mai incolo dicei că n'au impedeatu de la progresu cu-ventulu la disciplin'a vechia, la cea canonica s'eu canone-loru grece respunsectoria. Adevverulu stă in ace'a, că Episcopulu Oradei nu i place a fi afara de statulu legalu, care lu-pre-nta canonele Basericeii nostre dapa codicele ei propriu, neci impedeatu a introduce disciplin'a Tridentina contraria ritu-ali disciplinei Basericeii nostre. Conciliulu Tridentinu lu-pede-lam in cătu cuprinde definitiuni doctrinale s'eu credin-tele mai incolo conciliulu Tridentinu nu e obligatoriu pentru d'eu. Cumu poti dice dar că Episcopulu de Orade nu apera disciplin'a basericeii sale orientale si că e infidelu maicii grece, carea lu-a laptatu. Si dapa ti-ai luat argu-mentu a-lu invinovati asiè, pentru că crede a fi dog-ma Basericeii catolice enunciatu in conciliulu Tridentinu, adaca casatori'a d'in caus'a curviei unci parti nu se despartit, si asiè casatori'a impreunata de Ddieu in argumentu nu se pote despartit, acest'a Cristosu o au d'isu in evanghelia, asiè au crediutu Baseric'a si asiè au declaratu de-nta de conciliulu tridentinu (vedi enchiridionulu 136.) Dar deschide, frate blasiane, pedalionulu pagin'a canonu apostolicescu 48. si cetesce cuvintele aceste ale pedalionulu patriarcalu d'in Constantinopole: „Archiereii inse-nta curvine a se da voia de a se si insoti ei cu alte fetie, ei curvine asiè osebiti indelungata vreme pana ce partea cea curvata se va cal si va cadè smerinduse cătra partea nevino-vata, si va fagadui de aci inante sè i pazesca cinstea, si asiè sè se nesca. Pentru că si Domnulu n'au iertatu a sè

despartit asiè prostu pentru singura precurvi'a; si totu acelu talucitoriu pagin'a 47 la capetu dice: „O singura pricina binecuventata de despartire este, cându o parte vres-masieste vietia cei alalte.“ Ce inse in invetiatur'a lui Cri-stosu n'are temeiu, absolute dicundu, ce Ddieu a impreunatu, omulu sè nu desparta. Asiè dara temeiu despartirei casetoriei nu se afla in invetiatur'a s'eu canonele Basericeii, fara in legile ci-vile, caroru-a S. Crisostomu improtividu-se dice: că nu are Ddieu a ne judecà dapa legile civile, ei dapa legile cele ce insusi le a legiutu despre nunta. Asiè d'eu Constantinopoli-tanii, sinodulu patriarcalu; aprobatorulu editiunei Pidalio-nulu. Cumu poti invinoveti dara, frate blasiane, pentru acest'a de infidelitate pre unu episcopulu greco-catolicu, si cumu poti dice, că episcopulu de Orade este necredintiosu mamei sale Basericeii? Acest'a e: calumniare audacter.

Si d'eu, frate blasiane, ascrii ultramontanismulu de-spoiarea laiciloru de ori si ce influentia asupr'a negotieloru basericesci, areta ce influentia trebus se aiba laicii dapa Ca-nonele cuprinse in codicele Basericeii grecesci. Noi ultramon-tanii s'eu veneratorii Papei dapa punctulu 1. alu pactulu uniu-nei nu potemu ajuti, deca intre canone-nu aflam, care se de-tiermuresca dreptulu laiciloru in gubernarea basericesca, carea Canonele impreuna cu Sant'a Scriptura o dau numai episcopiloru. Si apoi mai cetesce in codicele Basericeii grecesci urmatoriele: „Mireanulu macaru de este evlavistu si intieptu in principiile basericesci nu se curvine a se mestecà“ (Judice mireanii). Apoi mai cetesce pagin'a 126. Pidalion. (1.) „Nu este iertatu nici unui mireanu, ori ce felu aru fi, ori cu-ventu se pornesca pentru pricina basericesci. . . . Pentru că a urmari si a cercetà cine va unele ca aceste, acest'a este lucru alu patriarceloru, si alu eireiloru, si alu invetiatoriloru, caroru-a de la Ddieu li s'a datu putere a deslegà si a legà, că adaca Mireanulu, de aru fi si plinu de tota intieptiunea si ev-lavi'a, inse totu mireanu este, si oie daru nu si pastoriu.“

Aceste sunt chiare, frate blasiane, si asiè nu desmentà publiculu cetitoriu romanu, ei spune i adevverulu, că esci detor-itoriu lui cu iubire, carea nu te lasa sè lu-desmenti si sè-lu duci la ratecira. Cu asiè nesinceritate si ratecira nu e mirare că voi, carii sunteti rateciti, numai pre voi ve d'eu pre cei rateciti, domni docti, că seimu noi bine, că si in Archi-Decesa se afla elementu sanetosu demnu de respectarea si bucuri'a tuturoru binevoitoriloru natiunei si Basericeii sale cari facu si aru face progresu, voi d'eu nu faceti, ma nu poteti face propasire, — ei numai cea ca a racului, bino nimerisi, d'eu pre ardelenia. Fii inse incredintiatu, că in Diecesele sufra-gane este propasire si nesuintia imbucuratoria de a se redicà la eruditune, la cultura, la vietia cuviosa, unde se observeza disciplina canonicesca. Lasa-te de frasele „Jesuiti si ultra-montani, sè scii, cumca frasele sunt frasele ignorantiloru s'eu ale inimiciloru Basericeii.

Daru pe langa tote aceste episcopi nostri greco-catolici, pentru-că sunt catolici si ardu de charitate, că unde e veritate acolo e si charitate, cu buna sema se bucura de intiepti'a nostra natiunala, carea se nevoiescu a o immultit si radicà, si totdean'u bucurosu se voru folosi de svaturile cele bune ale mireniloru nostri, si voru scii totdean'u pretiui insufletrea loru pentru mam'a comuna Baseric'a, intre d'insii va domni legatur'a dragostei, socotindu-se pre sine episcopi a fi sierbi tuturoru, si „non dominantes in cleris sed forma facti gregis ex animo.“

ROMANIA.

Proiectu de lege

Pentru organizarea puterii armate in Romania

(Fine.)

Militele.

Art. 48. Omenii militiei facundu abstractiune de di-versitatea etatei loru in intervalulu de la 20 pana la 36 ani se impartu in trei stări s'eu chiamari.

1-a stare se compune de toti omenii neinsurati si d'in cei veduvi fara copii.

2-a stare se compune de toti cei insurati si fara copii.

3-a stare se compune de toti cei insurati si cu copii, si de cei veduvi si cu copii.

In acelasu corpu de militia se afla omeni de tote trele starile; insa starea antia este basea corpului, trebuindu a fi ea totu d'ama nelipsita la ori-ce chiamare sub arme.

Art. 49. Chiamarile militiei sub steguri se facu dapa inteusitatea trebuintiei, chiamandu-se totu d'au un'a de preferin-tia starea 1-a, apoi pe langa acesta, starea 2-a si in fine sta-rea 3-a.

Art. 50. Militia d'in tota tiera, se compune celu pucinu de câte unu batalionu de fia-care judetiu. — Batalionulu se compune de 6 companie.

Art. 51. Militiele n'oputendu avè, de o canu data trupe speciale de artileria ale ei proprie, se stabilescu principialu, că la conerierile ei anuale pentru exercitiu si manopere mari impreuna cu armat'a artileria acest'a se imprumute provi-soriu parte d'in piesele sale cu care sè se exercite in acelu tempu, sub a ei directiune, unu numeru de omeni d'in fia-care batalionu de militia, determinatu pentru acestu copu, si con-stituitu atunci in baterie s'eu sectiuni provisorie de artileria.

Art. 52. Statulu maioru alu militiei, insarcinatu cu in-spectarea si priveghierea continua asupr'a trupelor ei, mai alesu in privinti'a instructiunei loru militare si care face parte d'in cadrele permanente ale acestei institutiuni se compune de patru Coloneli s'eu Locot.-Coloneli, 8 ofiicari superiori, 4 ofi-cari subalterni si 12 sergenti si caporali.

Totu personalulu acest'a este salariatu in permanentia pro-cumu a acelei grade sunt salariatu in armat'a permanente.

Art. 52. Cadrele diferiteloru unitati de trupe d'in mili-tia, adica ale statulu-maioru unui batalionu, ale unei compa-nii s'eu baterii (de voru fi infintiate aceste arme speciale) se compunu de acelu-a-si numeru de ofiicari si omeni de trepta gra-dati, ca si cele prescise pentru nisce asemenea unitati in ar-mat'a permanenta: cu deosebire numai, că numerulu omeni-loru de trupa d'in unitatile militiei va potè fi mai mare de cătu acelu alu unitatiloru corespondinte d'in armat'a.

Art. 54. Cadrele permuninte ale corpuriloru si unitati-loru militiei si singurele salariate de Statu in permanentia suntu:

1. Pentru fia-care batalionu 1 maioru comandantu alu batalionulu; 2 locotenenti s'eu sub-locotenenti si 3 sub-oficia-ri d'in cari 1 cornistu s'eu tobostaru, la statulu maiorulu bata-lionulu.

2. Pentru fia-care compania câte 1 capitanu comandan-te, 1 sergen-major, 1 sergentu, 1 caporalu si 2 tobosiari s'eu cornisti.

Aceste cadre au de insarcinare principale a tienè cou-trolele trupelor loru respective, a face chiamarile pentru exercitiu, a supraveghia si a comandà aceste exercitiu, a ingrijii si a conservà depositele de arme ale partiloru respective de trupe a concurge la compunerea consiliiloru de recrutare anuali si altele.

Personalulu statulu-maioru si acelu alu cadreloru per-manente ale militiei suntu insemnate in tabl'a lit. T.

Art. 55. Pentru intretinerea instructiunei ostesiesci in trupele militiei, se facu adunari ordinari de d'eu si adunari es-traordinari anuali. Cele d'antăiu voru fi chiamate pentru eser-citiu de d'eu scurte, facute celu multu odata pe septemana, de preferintia in zilele de serbatore, de comandantii respectivi ai batalionelor si companieloru in localitatile unde suntu do-miciliati onenii respectivi ai acestoru parti. Aceste adunari si exercitiu mici de d'eu se potu face pe unu tempu de doue ore, si voru potè a vè locu isolatu pe parti mici, precumu sectiuni, plotone, companie s'eu escadronu, si chiaru pe batalionu, dapa cumu numerulu omeniloru de militia va fi mai mare s'eu mai micu in loculu unde se face adunarea.

Art. 56. Candu la casuri extraordinari, fia si chiaru pentru manevre mari, se facu concentrari de militii, afara de localitatile unde suntu domiciliati omeni ei chiamati sub arme si dapa durat'a acestoru concentrari trece peste unu tempu de 48 ore, atunci omenii militiei aflati sub steguri, voru fi intre-tienuti cu cheltui'al'a Statulu, pre acelu-a-si picioru, ca si tru-pele armatei permanente.

Art. 57. Se voru chiamà la exercitiu mari anuali pentru unu tempu macesimu de 30 zile, cu facultate de a se potè im-parti acestu intervalu in doue de câte 75 zile, alegandu-se totu deun'a pentru acest'a epoca, cea mai priinciosa, pentru a nu se impedià munc'a campului.

Art. 58. Unu regulamentu speciale facutu de Ministeriu-lu de resbelu va stabili in detaliu modulu chiamariloru sub stegu pentru exercitiu mici; s'eu manevre mari anuali, deter-minandu scutirile provisorie de exercitiu. Acestu regulamentu va prescrie si penalitatile cuvenite gresialeloru s'eu infracti-uniloru de unu gradu micu.

Art. 59. Armat'a permanente trebuindu a fi, in tempu de pace, o scola vasta a militieloru, va da concursulu ei celu mai activu la instructiunea trupelor militiei, mai alesu la ince-putulu formarei acestei institutiuni.

Se va intrigi ca prin ajutorulu armatei s'eu dee celu pu-cinu instructiunea scolei de soldatu celei mai mari parti a ti-neriloru de 20 ani, care pe fia-care anu covarsiescu contingen-tele anuale ale armatei, si mergu d'a dreptulu in militia.

Art. 60. Ori ce persona facundu parte d'in militia s'eu glote, afara de cadrele permanente si statulu maioru, citate la articulele 55 si 57, nu pote fi impediata prin acest'a de a se stramutà ori unde va voi, de a caletori in interiorulu tierii s'eu in strainatate, ori pe unde si pentru cătu tempu interesele sale l'aru chiamà, fara ca pentru acest'a sè fia supusa la alta formalitate de catu la ace'a de a incunoscentia pe autoritatea companiei, d'in care face parte.

Art. 61. Omenii d'in militia potu fi chiamati, dapa ne-cesitate si pe rondu, la unu serviciu ordinarn de paza s'eu strejuire, de d'eu s'eu de nopte, pe unu tempu macesimu de 24 ore, iuse numai in comun'a, unde omenii chiamati suntu do-miciliati. Aceste dapa chibzuirea consiliulu comunale.

Art. 62. Inaintarile la gradu in militia se facu conformu celoru prescise de legea inaintariloru (ierarchiei militare) in armat'a permanente.

Gradele de ofiicari in generalu, de subofiicari si de ca-poralu, in militia se bucura de ace'a-si consideratiune inaintea legii ca si cele d'in armat'a permanente.

Art. 63. Omenii d'in militia si glote suntu justitiabili de tribunalele militari pentru ori ce delictu, s'eu crime comise pe timpulu aflarei loru adunati sub arme, conformu articuleloru 58 si 60, fia pe unu tempu lungu s'eu scurtu. Ei suntu justitia-bili de tribunalele ordinare ale tierii, pentru ori ce delictu s'eu crime sevarsite pe timpulu aflarei acestoru omeni pe la casele loru, si cari n'au inclinatu cu indatoririle disciplinei militare.

Armat'ur'a si imbracamintea.

Art. 64. Armele trebuinciose militiei se voru dà de Statu odata pentru totu deun'a; era munitiunile de resbelu, de câte ori voru trebui; imbracamintea si-o voru procurà si intretienè omenii militiei cu a loru cheltuiala.

Acesta imbracaminte va fi pe cătu se pote o mica uni-forma de ce mai mare simplicitate, constandu d'in costumulu

obiceiuitu alu locuitoriloru, inse pe câtu va fi cu potintia, de ace'a-si forma si colore in acel'a-si judetiu si corpu.

Fisarea numerului depositele de arme s a localitâtilor, unde se voru asedi aceste deposite cu armele militiei, se va face de guvern

Art. 65. Pentru facilitatea si intinderea mai rapede a instructiunii militare in militia si a gardei civice, la fia-care scola primaria de judetiu, se voru predâ cunoscintiele elementare trebuincioase unui militar.

Oficiarii d'in armat'a permanenta, d'in dorobanti si graniceri s'eu d'in cadrele permanente ale militiei, voru predâ aceste cunoscintie.

Glotele.

Art. 66. Glotele nu sunt organizate in corpuri, nici au vre o indatorire de serviciu s'eu de exercitii in timpu ordinaru de câtu numai facultativu pentru acei ce ar voi.

Acêsta institutiune consta d'in unu dreptu ce Statulu are, ca la timpi extraordinari si candu cele-l-alte elemente ale puterei armate n'ar fi de ajunsu, s'eu chiamo si omeni d'in categori'a glotelor, cari atunci se potu organiza in comunele lor respective, s'eu unii d'ntre cei mai validi, se potu alaturâ ca auxiliari pe langa corpurile militiei.

Art. 67. Chiamârile glotelor sub arme se facu gradatu dupa intensitatea necesitâti, conformu celor prescrie de art. 50 pentru chiamârile diverselor stâri ale militiei.

Art. 68. Armatur'a omenilor d'in glote se va dâ de Statu numai la trebuintia, asemenea si munitiunile de resbelu. Eru imbracamintea va fi a lor propria, ace'a obiceiuita cu care s'ar aflâ.

Art. 69. Ori ce dispositiuni de legi anteriore, contrarie legii presente, sunt si remanu desfiintate.

Ministru de resbelu, Colonelu, G. A d r i a n u.

Noutati Straine.

FRANCIA. Caletori'a principelui imperatescu la Cherbourg si Brest are insemnate mai mare, de câtu i-se atribue, asemene si armârile porturilor si a nâilor sunt mai ponderose, daca refleptâmu la armarea flotei ferecate rusesci in Kronstadt. — Scirile mai noue ne spunu, câ se formeza unu escadronu de nâi ferecate rusesci, care de-ocamdata va constâ d'in 10 monitori ferecati, o fregata ferecata si trei bate rie; pana in finea lui Juniu escadronulu acest'a se va completâ prin alte trei nâi. — Militi'a va numerâ 601 oficeri si 10,559 matrosi. — Asemenea se vorbesce, câ flot'a prusiana se va intrunî in Kiel. — Naea ferecata de linia „Magent'a," pre care viceadmiralulu Jurien de la Graviere, comandantele escadronulu d'in Toulon, va desfasiurâ flamur'a sa, e prevediuta pre trei lune cu proviantu, si cu celelalte recerintie pentru resboiu. Naea feracata „Bochambeau" a imbarcatu tunuri si carbuni; fregata de vaporu „Panama" si o nae de transportu au plecatu câtra Algeri'a spre a imbarcâ regimentulu alu 20-e de linia.

ANGLIA. Diurnalulu „Corresp." scrie despre caletori'a in Irlandi'a a principelui de Wales: Poporul insulei verdi este d'unu sange forte usioru. Istori'a trecutulu dovedesce destulu, câtu s'a potutu insufletî acestu poporu pentru principii s'ei, si totu-si câtu de vitregu fû tratatu d'in partea lor, si câtu de a rare ori l'au cercetatu. D'in insciintârile diurnaleloru se vede, câ principele fû intempinat cu o primire atâtu de entusiasmata, ca care elu n'a esperiatu neci candu. Pre pagiscea de la Purchestow s'au infatisiatu 50 mii de omeni, ca s'eu stringa mana cu contele si contes'a de Dublin, fiindu câ parecchi'a princepesca porta numele acestu-a in Irland'a. — Se potu audî in genere plangeri, cumca Irlandi'a dupa proportiune, este neconsiderata in bugetu. Fatia cu acestu gravamine, foiele anglese intarescu, câ d'in cele 9 milioane de pundli sterlingi, rechemati de statulu civil, 2 milioane cadu pre Irland'a.

ITALIA. In siedintia camerei d'in Florenti'a la 17 l. c. regimulu a prezentatu proieptele de lege despre reformele, ce se voru face dicasteriele; economisârile intentionate se normeza cu 85 milioane de lire numai pentru ministeriele resboiului si a marinei. — Intr'un'a d'in siedintiele premergatorie unu deputatu (Ricciardi?) a facutu urmatori'a propunere de a sterge resboiulu intre poporu si poporu: 1) Itali'a, care se constituiesce ca natiune, si se pune supt legea amurului si a reciprocitâti cu tote poporele, declara resboiulu intre poporu si poporu necompatibilu cu principiile sale, ca o crima in contra spiritului santu si in câtu depinde de la d'ius'a, Itali'a declara serbatoresce, câ resboiulu e stersu: 2) Itali'a in intrulu fruntarielor sale nu va mai portâ resboiu, afara de casulu acela, candu va fi atacata, dar si atunci numai in puterea dreptului de aপরare. 3) Itali'a decide câ armat'a sa, care nu mai stâ supt necesitatea sistemului ofensivu, s'eu se marginesca la sistemulu defensivu.

SERBIA. Pacea oriintelui e periclitata prin armârile extraordinarie, ce le face port'a in tota Bosni'a

si Bulgari'a, si aproape de fruntariile Serbiei. Cetatea Nisch s'a prevediutu cu fortificâri noue; in tota d'nu'a sosescu tunuri de calibrulu celu mai greu, si in pregiurulu cetâti se sapa sianturi si se armeza. Militi'a nu mai incape in cetate si casarme, ci e incartirata in ospetarie, case private si prin corturi. Recrutii conserisi sunt convocati si se instruescu in graba mare. Tote acestea se facu in apropierea fruntarielor serbesci, de unde urmeza, câ Serbi'a inca nu pote remanenê spectatoru pasivu.

RUSSIA. De candu a emanatu ucasulu d'in urma, prin care se absorbe si ultimulu restu de autonomia natiunala in Poloni'a, partid'a ultramoscovita a cascigatu influentia mare in cercurile regimului si luera a sugrumâ totu miscamentulu natiunalitâti polone. „Moskowskija Wiedomosti," organulu partidei ultramoscovite, comenteza ucasulu de susu cu urmatoriile observatiuni: „In fine totu-si a ajunsu regimulu la cunoscintia cea adeverata, câ pentru mantuirea Rusiei exista numai una cale drepta, adeca acea, care sta pre baza natiunale rusesca, si care fâra de a esitâ, delatura tote impedecamintele si obstacelle. Daca voiesce Rusi'a a impune Europei si a si-impliâ misiunea in Oriente si in lumea slavena, mai nainte de tote trebuie s'eu se semtiesca, ca Rusia, ca statulu universalu slavenu — ce firesce câ nu se va intemplâ nici candu fâra de a tienê nainte ochiloru ide'a statulu unificu. Ce sorte au staturile fâra ide'a acêsti si fâra natiunalitate unifica, ne areta asta-ii Austri'a. Rusi'a dara trebuie s'eu încerce tote mediu-locele pentru a contopi soiurile neslavene ale imperiului cu uniculu elementu indre ptatitu, care ne promite unu viitoriu, cu elementulu rusescu; de la acêsti'a depinde esistintia statulu. D'ntre tote poporele slavene ale imperiului numai Poloni'a conspira si se lupta nu numai in contra asimilârii lor cu Rusi'a, ci si in contra esistintiei imperiului rusescu." In molulu acest'a continua numitul diurnalulu tiradele sale mai departe. — Pr'ntre putienii oficiali de natiunalitate polona, cari mai sunt in aptivitate in Poloni'a, curseza faim'a, câ regimulu d'in Petruburgu va fipsâ unu terminu, de la care incolo diregatoriile nu voru mai primi petitiuni s'eu recurse in limb'a rusesca, si o instructiune a ministeriului de interne concede limb'a polona numai comunelor in afacerile comunale si in recursele lor câtra diregatorie.

AMERICA. Camera deputatoriloru in Washington a primitu proieptulu de lege alu lui Banks, referitoriu la immigrati naturalisati. Acestu proieptu de lege declara nevalide tote acele ordinatiuni si sentintie ale deregatoriloru Staturiloru unite, cari aru prejudecâ dreptulu de espatriare. Fia-care americanu naturalisatu, de si e in strainatate, se pote folosî de aceea-si protectiune a statulu, ca cetatienii nascuti americani. — Daca cutare guvernul strainu ar prinde pre vr'unu cetatienu americanu, si ar infârdiâ alu eliberâ s'eu ar denegâ eliberarea lui sub pretestulu, câ prin naturalisatiune respectivulu nu e absolvitu de credintia de suditu câtra domnitoriulu s'eu — in atari casuri presiedintele Uniunii e autorisatu a despuce, ca s'eu se aresteze câti-va supusi ai statulu respectivu, cari se afla in Americ'a.

In procesulu lui Johnson acusatorii au documentatu, câ Johnson a denegatu aplecare la deregatorie a unui suplicante, d'in caus'a, câ respectivulu ar simpatisâ cu congresulu.

Varietati.

(Afaceri scolastice.) Prolegerile la universitatea reg. d'in Pest'a se voru incepe regulatu in 25. l. c.; pana la d'nu'a mentionata tienu si inscrierile.

*(Au esitu de supt tipariu „actele societâti Transilvani'a.") Cartea II contieundu: Unu actu alu comitetulu societâti, prin care areta scopulu societâti si face apelu la Romanii d'in Romani'a libera si la generositatea consiliiloru judeciene.

Procesele verbali a le siedintielor d'in 2 si 3 februaru si List'a membriloru societâti cu arctarea sumei care a contribuitu fia-care.

D'in acesta brosiura ori ce Romanu se va potê convinge de soliditatea si regularitatea administratiunii societâti, precum si de scopulu eminente natiunale, ce urmaresce. Cunoscedu acestu scopu, fia-care Romanu se sente ore-cum detoriu a se face unu membru alu aceste societâti, d'acea recomendâmu Romaniloru cu staturintia brosiur'a, ce a aparutu. Pretiulu 42 bani.

Brosiur'a se afla la librari'a Socecu si la altele.

*(Segedinu, 10/22 apr. cor. orig.) In septeman'a trecuta politia prinsese a arestâ pre unu individuu, care aveâ misiunea de a imprasciâ intre poporu proclamatiunile lui Asztalos János. Arestatulu — locuitoriu de aici cu numele Fülöp István — fiindu intrebatu d'in partea magistratulu: cum de cutediatu a face asiê ce-va, si cine l'a indemnatu spre acea? respunde câ Fódor Márton, cunoscutulu acitiatoriu a mai multor miscâri. Magistratulu audindu acêsti'a trase si

pe Fódor Márton la respundere, care delocu si prezentându cu aveementia pretinse mai antâiu eliberarea arestatulu, de pa ace'a declara câ densulu e acitiatoriu miscâriloru nite la lumina; ma declara si ace'a câ cu invoirea jude primariu si a capitanulu s'au intemplat tote. — Judele mariu fiindu de facia se escusâ a nu fi complice, de ora densulu a respinsu proclamatiunile, indreptându-e câtra capitanulu. Mai apoi fiindu intrebatu si capitanulu despre b'a acêsti'a, densulu nu potu se dee neci unu respunsu escutori, de ora-ce si-recunosea vin'a, pentr câ elu — dupa a avutu cunoscintia deplina despre proclamatiuni — a acitiatoriloru, câ numai larma mare s'eu nu faca. Aceste luandu-se la protocolu s'au asternutu ministrulu de interne Vomu vedê ce va fê.

*(Cotimul in „Erdélyi Hivatalos Értesitô") câ inalt ministeriu de finacie, prin ordinatiunea sa data d'in 30 mar sub N. 18376, a infiintiatu in Clusiu si Sabiu, in locuitor loru siese directiuni d'in vigore, doue directiuni financiare reg. pentru afacerile de contributiune directe si indire. Activitatea directiunii d'in Clusiu se va estinde preste foste directorate d'in Clusiu, Muresiu-Osiorheiu si B. triti'a; er' a d'in Sabiu preste directoratele d'in Sabiu, Sighisior'a, si Brasiovu, ambele directiuni va avê cerculu de activitate, ce l'a avutu directiunile infiintiate. Dispusitiunea acêsti'a se aduce spre cunoscintia observatiunea, câ activitatea oficioasa a mentiunatelor directiuni financiare reg. se va incepe de la diu'a 24. aprilu al de la incetarea directoratorulu financiaru d'in vigore. Metodele, oficiolatele si pârtile sunt rogare, ca de la 24 aprilu si susterna actele, si documintele directiuniloru d'in Sabiu s'eu Clusiu. Sabiu 6 aprilu 1868. De la presiedulu directiunii fin. reg. d'in Transilvani'a.

*(„Transilvani'a") foia asociatiunii Nr. 9 cuprinde lucruri forte interesante: Cuventarea Esc. Sale d. Basiliu dislau Popp la descluderea primei siedintie a comitetulu care se rechiama o activitate câtu de mare inaltirea culturii poporulu romanu, si protocoalele siedintielor comitetulu d'in 17 si 18 sept. precum si a celei d'in 8 oct. Despre istoria Transilvaniiei de c. Emericu Mikó. Clio, sub care rubrica continua importatele avisar la locurile, unde se vorbesce de pre romani inceptendu la an. 1211. La anul 1366 s'eu Valachi ante mille annos incolae Transilvaniae Suplem. de dicis diplom. tom II pag. 34 si altele. Comerciulu anticu si merciulu modernu, disertatiune tienuta de d. Ioane Eliade Ateneu.

*(Canuni'a) principelui de corona Umberto principes'a de Savoia Margarit'a s'a intemplatu merca la 22 l. c., cu mare pompa. Intregu Turinulu erâ imbracatu in vestiminte de serbatoresce. Regele impartî in diu'a acêsti'a coratiuni.

*(Liturgia.) D'in caus'a fericitei nasceri a Majest' Sale se tienu in Bud'a, la 23 a l. c., prella 11 ore, liturgia lena, celebrata de primatele Ungariei, assistatu de corp episcopiloru, cari se afla in Bud'a-Pest'a. La acêsta liturgie au fostu de fatia: intregu ministeriulu ungurescu, membru ministeriului translaitanicu, precum si ai ministeriului com. ne, câti se afla pre aici, presiedintii diotei, multi membri corpului legelativu, suit'a de curte, corpulu generaliloru reg., multi oficeri d'in statulu-magioru, deputatiunile câti loru sorori, precum si deputatiunea cottului Pestei, reprezentantii diverselor jurisdicțiuni si ai insociloru si institutiuniloru d'in Bud'a-Pest'a.

*(Nenorocire.) In 22. aprilu soi de câtra Viena nae incarcata cu potre; la puntea de feru, d'in ne bagu de sama a conductoriloru, se lovî de unu stelpu a puntei si a de tare fû vatemata, in câtu presto putieuu tempu se s'eu fundâ cu totulu. Pre nae erâ 4 omeni; 3 au peritu, si unu mai unulu a scapatu viu.

*(Cultur'a vitelor in Engliter'a.) Nici intr'o tiera cultura nu este asiê de perfecta ca in Engliter'a, si acolo osebite cultur'a vitelor se afla la inaltimea cunoscintiei. Tier'a posiede 35 milioane de oi, care se nutrescu pe 31 milioane de hectare. Aceste oi producu 65 pana la 72 milioane chilograme de lana si dau 360 milioane de chilograme de carne. Vite mari cornurate sunt in Engliter'a 5 milioane, in Scotia milionu si in Irland'a 3 milioane. De la 3 milioane de fraci glose se iê unu venitu maro de pe unu si brandia; Ghesarsinguru dâ anualu pentru 1 milionu de fund-sterling. Productiunea laptelui vacelor engleze este evaluata la 3 miliarde de litere, d'in care 2 miliarde servescu la nutrimentulu omiloru si costulu laptelui se radica la 400 milioane de franci. In 1867 2 milioane de vite cornurate care se taie, esu 500 milioane de chilograme de carne.

*(Garda de femei.) Jurnalulu Coloniei d'in Zoinia (Brasilia) ni spune, câ Presidentulu Republicei Paraguay, generalu Lopez, face recrutare si de femei, astfelu pana acelu au formatu o garda de 75. Cele mai curagioase si cele mai ternice au gradulu de oficeru. Unu soldatu salutandu pe un oficeriu, recunoscu in acesta pe femeia lui, pe carea de multu timpu nu o vodiuse si voi de bucuri'a revederei s'eu o imbratisieze. Inse oficerulu femescu recunoscendu in acêsti'a unu casu de insubordinatiune lu-trinmise de indata la arestu.

*(Cutremuru de pamentu.) In 16. l. c., dupa pranz intre 4 si 5 ore, s'a observatu in Laibach cutremuru de pamentu; lovirea a venitu de câtra sudu.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:
ALESANDRU ROMANU.